

### Հ Ա Յ Հ Ա Ն Ճ Ա Ր

Ո՛ւր ես Հայ հանճար . — անցեր ես անցեր . . .  
Հին եւ երկայն դարք այլեւայլ բաղդով  
Մեր Հայ հայրենեաց վրայէն սահելով՝  
Սեւ ու սրպիտակ քօղերով պատեր  
Զաղուորն այն ծածկեր ,  
Անցեր են անցեր :

Այն աշխարհ՝ որ շատ աշխարհաց մայր էր ,  
Որ սփռեց զազգեր մինչ ի ծայր երկրի ,  
Արդեամբք իր հողուն մատամբք ճարտարի՝  
Լեցուն գրկերով տանէր ու բերէր  
Զանազան բերքեր ,  
Անցեր է անցեր :

Այն որ զառաջին շինուածն է կանգներ ,  
Սարերըն ծակեր հանց փտտած տախտակ ,  
Պատերով պատեր ըզծովուն յատակ ,  
Բերդի տակ , լերան գլխովս գետ քաշէր ,  
Զանդունդ կամրըջէր ,  
Անցեր է անցեր :

Հայրենեաց պաշտպան՝ զէնքով զէնք քրչէր ,  
Հիւսսի հարաւոյ դէմ դընէր վահան .  
Վազէր յարեմուտս , յԱթէնս հմտական ,  
Հեղին հանճարոյն դէմ ըզՀայն հանէր՝  
Անյաղթ հռչակէր ,  
Անցեր է անցեր . . . .

Թո՛ւպ . . . լըսէք թմրկին . . . թո՛ւպ . թնտան սրտեր .  
Հայրենեաց է տօն , հայրենեաց համբաւ .  
Ո՛վ լաւք , ո՛վ քաջք , ձեզ վարձք հռչակեցաւ .  
Արիւն եւ քրտինք , ձեզ կապուին թագեր . . .  
Հայք , ո՛ւր արդիւնք ձեր . —  
Անցեր են անցեր :

Պարեն պատանիք , ծիծաղին ծերեր .  
Կուտանք ամօթխածք վարդերով վառուան ,  
Պարկեշտ երախտեաց գովեստք բարձրացան .  
Առաքինութիւնք , ահա պատիւ ձեր . . .  
Հայք , դո՛ւք լոկ անտէր  
Անցեր էք անցեր . . .

Անցան մարեցան ուրեմն հայ լուսեր . . .

Ա՛հ, Հայաստան, ո՛ւր քո փառքըն փայլուն .  
Ո՛ւր քո ճարտարաց աշխատանքն անհուն .  
Ո՛ւր քաջ եւ զիտուն որդւոցդ արդիւնքներ .  
Ո՞նց քո բիւր փառքեր .  
Անցեր են անցեր : . . .

Լնցիք դուք այլ սեւ սրտիս սեւ ամպեր ,  
Անկէք հայ հողուն սեւ քարին վրայն . . .  
Ո՛հ, քանի հազար կանգուն լայն ու երկայն .  
Ո՛հ, ո՞նց ցեղուցեղ անձինք հոն եկեր ,  
Եկեր ու անկեր՝  
Անցեր են անցեր :

Ըզսեւ գիրն Հայոց՝ կարդացէք ազգեր .  
« Կարկառ հանգըստեան տոհմի տան Հայկայ ,  
Համարի 'նդ մեռեալս եւ ինքն ի քուն կայ » : —  
Մեռեալ չեն ուրեմն Հայ հայրենիք մեր .  
Հայաստան անկեր՝  
Բայց ո՛չ է անցեր :

Հայ ազգ, հայ հանճար, քունն է զքեզ բռներ .  
Քուն թանձր եւ երկայն, բայց ոչ մահ անյոյս .  
Ո՛վ արթնցընէ զազգն իմ ի նոր լոյս . —  
Ես հազարներ տամ այնոր, տամ բիւրեր ,  
Որ զաչքըն բացնէր ,  
Ու չըլլար անցեր :

Ո՛վ բանայ զՀայկայ աշխոյժ աշուկներ .  
Ո՛հ, ո՛վ կանգնէ զքեզ հանճար հայրենի . . .  
Ե՛լ, կանգնէ դու զքեզ, զաւակ ես երկնի .  
Լոյս ծագէ մըթէդ, ել կանգնիր ի վեր .  
Հերիք քընացեր .  
Գիշերաւ է անցեր : . . .

Կերդնու Նահապետ, կանչէ ձեզ Հայեր ,  
Հանճարն է մեզ կեանք . ըզնա վառեցէք ,  
Մեծ պղտիկ՝ այտոր սիրով վառուցէք : . . .  
Ծագէ Հայ հանճար, փայլէ բիւր բոցեր ,  
Իմանան ազգեր՝  
Թէ Հայք չեն անցեր :